

Teisterbant kent een lange historie

In onze serie over oude boerderijen, vandaag deel 1 Huize Teisterbant.

door Helma Schouten

Het huis Teisterbant aan de Dorpsstraat 29 in Kerk Avezaath is eigendom van de gebroeders Willem en Jacob van der Linde. Een opvallend gebouw, dat in zijn huidige verschijningsvorm als landhuis dateert uit de late achttiende eeuw. Het achterhuis met koeien- en paardenstallen draagt het jaartal 1818.

De geschiedenis van Teisterbant gaat echter veel verder terug. In 1326 is 'Huis Avesaet' bezit van de Gelderse graven en Otto van Avesaet - alias Van Soelen - wordt er mee beleend. Vandaar dat het stenen huis ook de 'Heer Ottenhofstad' werd genoemd.

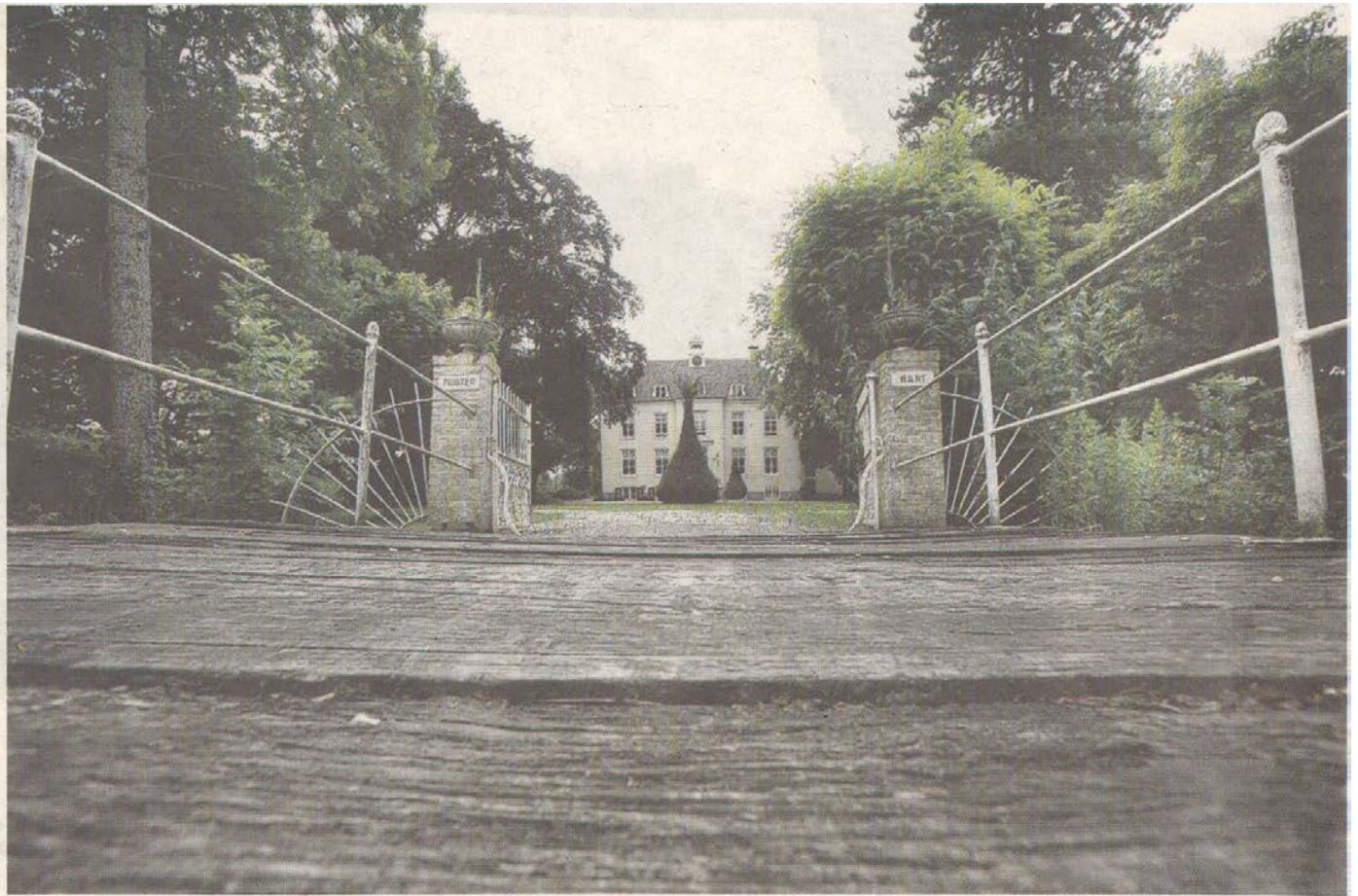
Teisterbant is sinds 1924 eigendom van de familie Van der Linde. "Mijn grootvader J.W. (jo) kocht het toen van de familie Versteegh", weet Willem van der Linde. "De familie is oorspronkelijk afkomstig uit Rockanje."

Onmin met de gemeente daar zorgde voor vertrek naar andere oorden. Dat werd Ingen, waar boerderij Op 't Hof werd gehuurd. Na drie jaar kwam Teisterbant te koop. "Een huis met aanzien en daar hield opa wel van. Hij woonde er tot zijn dood in 1959 en daarna is het huis lange tijd verhuurd. Sinds kort woont er weer een Van der Linde van de vierde generatie. Voor mijn vader bouwde opa het naastgelegen huis Nieuw Teisterbant op nummer 27 en daar woon ik nu." Broer Jacob woont met zijn vrouw Corrie op Vredenhof en zij runnen, met hun kinderen het melkveebedrijf, dat is gevestigd in boerderij de Hooibeemd. Verder zijn er schapen en warmbloedpaarden, waarmee wordt gefokt. „'s Winters wordt de stal van Teisterbant gebruikt als stalling voor de paarden en de schapen", zegt Willem bij de bezichtiging van de kasteelboerderij. Geassisteerd door schoonzus Corrie, die ook alles van de geschiedenis weet en het familiearchief beheert. De toegang tot het perceel over de brug aan de monumentenwacht van de provincie. Dorpsstraat is verboden en loopt Vandaar ook het wapenbord van dus achterlangs. Voor het huis staan - naast ander hoog geboomte – aan weerszijden twee enorme rode beuken, die volgens Corrie bedreigd worden door zwamaantasring. Ik weet niet wat het is, maar overal in de streek gaat het slecht met deze soort. Teisterbant is een rijksmonument en we zijn nu druk bezig met de plannenmakerij voor restauratie. Het verwaarloosde park voor het huis is al flink aangepakt. De naam 'Teisterband' boven de voordeur is verkeerd ge-

'In de winter wordt de stal gebruikt als stalling voor de paarden en de schapen'

schreven", noteert Corrie kritisch. "Het koetshuis is jarenlang verhuurd geweest aan de afdeling Monumentenwacht Gelderland van de provincie. Vandaar ook het wapenbord van Gelderland. Dat moet er ook af" Het koetshuis is tegen het huis aangebouwd en er achter staat een schitterende oude schapenschuur. "Dat is een zogeheten Tuberculosehuisje", weet Willem. „Het komt van Walstede in Tiel, gebruikt door- de familie Heuff voor hun dochtertje. Door mijn opa gekocht in de jaren dertig." De inrichting in het achterhuis is nog ongeschonden 'ouderwets' met rechts de stallen voor de paarden en links de plek voor de koeien. Een trapje voert vandaar naar de zolder van het koetshuis, dat gebruikt werd voor de opslag van graan.

Het huis zelf is een verhaal apart. De fundamenteën van de kelderverdieping stammen volgens de eigenaren nog uit de bouwtijd van het kasteel in 1326. Willem: "Majoor Johan Bredt uit Tiel kwam via zijn huwelijk in 1788 in het bezit van Teisterbant. Het windvaantje op het huis draagt het jaartal 1784.

Huize Teisterbant in Kerk-Avezaath, is sinds mensenheugenis een schoonheid.

foto William Hoogteyling

Bredt heeft het toenmalig kasteeltje – volgens een beschrijving uit 1742 'een niet zeer oud huis - deels herbouwd, waarbij de middeleeuwse kelders zijn gehandhaafd. Het huis staat een beetje scheef, vermoedelijk omdat niet helemaal precies op originele fundamenten is gebouwd. Ook heeft hij de gracht, die rond het huis liep, laten dicht en is verder van het huis een nieuwe aangelegd. Of dat ook heeft te maken met het voorval dat hij in een donkere nacht zijn koets de gracht in reed? In ieder geval verlegde hij toen ook de oorspronkelijke ingang van het huis aan de westkant naar de oostkant. Feitelijk is de kelder een souterrain, waarvan de hoger gelegen ramen net boven het maaiveld uitkomen en vroeger dus zicht ven moeten hebben op het water van de gracht. De indeling en inrichting is nog grotendeels uit de herbouwtijd. De vloeren zijn bedekt met zwarte plavuizen. In de ruimte achter de toegangsdeur van buitenaf aan de zijkant van het huis is een waterpomp met zware koperen kraan. Vandaar kom je in een grote keuken van zeker acht bij zes meter met 'witjes' op de muren en langs de lange wand een inspringend kookgedeelte. Daar staat nog een gietijzeren kookfornuis met uitsparingen aan de bovenkant om de kookpotten in te plaatsen. Aan de rechterzijde is de ingemetselde broodoven. In een tussenruimte bevindt zich de waterput en een klein af te sluiten kamertje met luchtgaten. Willem oppert dat het een cel geweest kan zijn in de kasteeltijd. Of een kolenhok. Ernaast nog twee voorraadruimten, met in één achter een afsluitbaar houten hek drie pekelbakken. Daarin werd het uit eigen slacht verkregen kostbare vlees in lagen in het zout gelegd. Voor ieder soort vlees een aparte bak.

Bron: De Gelderlander d.d. 7 juli 2008.